

LETNI NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA V KNJIŽNICI IVANA TAVČARJA ŠKOFJA LOKA V LETU 2015

NAMEN IN POSLANSTVO KNJIŽNICE IVANA TAVČARJA ŠKOFJA LOKA

Splošna knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka omogoča lokalni skupnosti dostop do znanja, zagotavlja osnovno možnost učenja od mladostnika do starostnika, spodbuja samostojno sprejemanje odločitev in kulturni razvoj posameznika in socialnih skupin. Storitve knjižnice so na voljo uporabnikom po načelu enakega dostopa vsakomur.

VIZIJA IN CILJI

Z načrtovanjem letnega nakupa knjižničnega gradiva želi knjižnica izpolniti svojo temeljno nalogo po zadovoljitvi potreb vseh uporabnikov, tako dejanskih kot potencialnih. Z načrtovanim nakupom bomo skušali doseči naslednje cilje:

- ❖ čim širšemu krogu uporabnikov približati najnovejše dosežke in spoznanja posameznih tematskih področij,
- ❖ s kvalitetno izvirno in prevodno literaturo širiti in spodbujati bralno kulturo in omogočati osebni razvoj uporabnikov (v vse enote bomo vključili vsaj 15 % naslovov publikacij v javnem interesu),
- ❖ pritegniti nove skupine uporabnikov,
- ❖ zadovoljiti potrebe učeče se mladine in študentov po osnovni predpisani literaturi,
- ❖ dopoljevati gradivo za potrebe vseživljenjskega učenja in gradivo za kvalitetno izrabo prostega časa,
- ❖ otrokom privzgojiti veselje in potrebo po branju ter jih naučiti uporabljati različne medije pri iskanju informacij,
- ❖ posodabljati knjižnično zbirko z gradivom na vseh medijih in tako dvigovati njeno kakovost in uporabnost.

Knjižnica se trudi, da bi pridobila čim več uporabnikov za izposajo gradiva, za iskanje informacij in za vse ostale dejavnosti, ki jih organizira. To so ure pravljic za najmlajše, delavnice za otroke, predavanja za odrasle, bralni krožki, predstavitve knjig, pogovori z znanimi avtorji,... Z vsemi dejavnostmi spodbuja prebivalce k uporabi knjižnice in njenih storitev.

LOKALNA SKUPNOST

Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka deluje **na področju štirih občin**: Škofja Loka, Gorenja vas – Poljane, Železniki in Žiri. Skupno število prebivalcev v upravni enoti Škofja Loka na dan 01. 01. 2014 je bilo 41.878. Osrednja knjižnica v Škofji Loki je vir gradiva in informacij tudi za prebivalce ostalih treh manjših občin. Knjižnica ima razvejan sistem organizacijskih enot – krajevnih knjižnic na Trati, v Železnikih, Žireh, Gorenji vasi, Poljanah in na Sovodnju. Knjižnica vzdržuje tudi potujočo knjižnico, ki zalaga po potrebi vse krajevne knjižnice in izposojevalno enoto v Centru slepih, slabovidnih in starejših v Škofji Loki.

Večina prebivalcev občine Škofja Loka živi v mestu, medtem ko ljudje v treh manjših občinah živijo v manjših krajevnih centrih, predvsem na podeželju Poljanske in Selške doline. Potrebe teh uporabnikov se nekoliko razlikujejo od potreb uporabnikov iz mesta in temu dejstvu je prilagojen

nakup gradiva. Krajevne knjižnice v večji meri obiskuje lokalni, manj mobilni del prebivalstva, to so v največji meri majhni otroci, osnovnošolci in upokojenci. Tako se pri nakupu gradiva prilagajamo tem potrebam in v večji meri nakup prilagodimo specifičnim uporabnikom.

Zanimivo je, da je v treh občinah **število najmlajših (od 0 – 14 let)** večje od števila starejših (65 let in več)¹. S takimi podatki se lahko pohvalijo le redke občine v Sloveniji, zato posebno pozornost namenjamo nakupu mladinske literature. Nakup v krajevnih knjižnicah zato vsebuje večje število naslovov leposlovja, saj ravno mladim želimo privzgojiti ljubezen do branja in jih spodbujati k kvalitetni izrabi prostega časa. Povprečja med najmlajšimi in starejšimi prikazuje naslednja tabela:

Občina	Odstotek najmlajših (od 0 – 14 let)	Odstotek starejših (65 let in več)
Gorenja vas - Poljane	20,7 %	14,0 %
Škofja Loka	16,3 %	15,8 %
Železniki	17,5 %	15,6 %
Žiri	16,6 %	16,6 %

Poudariti je potrebno **vsakodnevne migracije** v Škofjo Loko, saj se iz Poljanske in Selške doline vsak dan vozi v Škofjo Loko večje število ljudi. Zaradi gimnazije in ostalih srednjih šol v Škofji Loki je zelo močna tudi dnevna migracija srednješolcev. Zato ima osrednja enota v Škofji Loki večji poudarek pri nabavi strokovnega in poučnega gradiva, ki mladim pomaga pri izobraževanju.

Knjižnica posebno pozornost posveča načelu enake dostopnosti knjižničnega gradiva vsakomur. Tako imamo v občini Žiri in na ožjem področju Škofje Loke organizirano dejavnost **izposoje na dom za starejše**, invalidne in bolne občane.

V letu 2013 je bilo v knjižnico aktivno vključenih 24 % prebivalcev. Delež članstva od leta 2005, ko je bila uvedena enotna statistika obiska (sistem COBISS), nenehno narašča.

Stopnja registrirane brezposelnosti po vseh štirih občinah, je pod slovenskim povprečjem. Brezposelni prihaja v knjižnico pregledovat dnevno časopisje, v katerem so oglasi za prosta delovna mesta, mnogi izmed njih pa uporabljajo tudi internet in računalnike v knjižnici.

STRUKTURA IN VELIKOST ZBIRKE

Knjižnica poskuša nakupovati vse vrste gradiva ne glede na njegov medij. Pri nakupu skušamo realizirati predpisana razmerja med naslovi strokovnega in leposlovnega knjižničnega gradiva (60 % : 40 %), znotraj tega pa 30 % naslovov za mladino.

Knjižnica zaostaja v fondu in nakupu neknjižnega gradiva. Na tem področju standard trenutno izpolnjujemo 49,4%. Nakup po standardih sicer načrtujemo, njegova realizacija pa je zaradi različnih vzrokov (predvsem cene tega gradiva) težja.

KRITERIJI ZA IZBOR

Pri izboru knjižničnega gradiva upoštevamo naslednje kriterije:

- splošen interes
- trajna vrednost ali le začasna pomembnost gradiva

¹ Podatki se nahajajo na internetni strani Statističnega urada RS <http://www.stat.si>: Prebivalstvo (3 alineja): Prebivalstvo-izbrani kazalniki, občine, Slovenija, polletno.

- aktualnost informacij, ki jih prinaša gradivo
- zanesljivost in natančnost informacij v gradivu
- jezik, v katerem je gradivo napisano, njegova razumljivost oziroma čitljivost
- ali je gradivo pomembno za lokalno skupnost oziroma ima domoznanski značaj
- uveljavljenost avtorja, založnika, ilustratorja, režiserja
- kreativne, izobraževalne ali tehnične kvalitete
- primernost glede na starostno stopnjo
- oblika formata in možnost uporabe
- cena in možnost dostopa na trgu
- gradivo, subvencionirano s strani Javne agencije za knjigo RS ali pa je izšlo s pomočjo katerega izmed ministrstev RS
- odnos do obstoječega gradiva v knjižnični zbirki
- možnost kroženja znotraj obstoječega knjižničnega sistema

Pri nakupu neknjižnega gradiva (glasbenih zgoščenkah, DVD-jih, CD-romih) je merilo kvaliteta, umetniška vrednost in poučnost, včasih tudi stopnja povpraševanja uporabnikov po določenem mediju. Potrebno je izpostaviti hudo prostorsko omejitev osrednje knjižnice v Škofji Loki, ki neknjižnega gradiva ne more ustrezno hraniti, kaj šele ustrezno ponuditi svojim uporabnikom. Pri nakupu tega gradiva je že vrsto let omejena in zaostaja za standardi, po katerih bi morala imeti 0,4 izvode neknjižnega gradiva na prebivalca. Za doseg tega standarda bi morala knjižnica vrsto let nabavljati najmanj 40 enot neknjižnega gradiva/1000 prebivalcev. To žal v danih okoliščinah ni mogoče.

V letnem načrtu nakupa knjižničnih gradiv v Knjižnici Ivana Tavčarja Škofja Loka za leto 2015 bomo upoštevali merila, ki jih priporočajo strokovni pravilniki in navodila ter literatura navedena v razpisni dokumentaciji za sofinanciranje nakupa s strani Ministrstva za kulturo.

OBSEG LETNEGA PRIRASTA IN RAZPOREDITEV GRADIVA

Vse občine soustanoviteljice so v letu 2014 (stanje 31. oktober 2014) zagotavljale sredstva v planirani višini. Od tega:

<i>občina</i>	<i>planirana sredstva občin 2014</i>	<i>krajevne in osrednja knjižnica</i>
Škofja Loka	54.784	Škofja Loka, KK Trata
Gorenja vas – Poljane	16.000	Kk Gorenja vas, Kk Poljane, Kk Sovodenj
Železniki	12.000	Kk Železniki
Žiri	10.000	Kk Žiri

Knjižnica v okviru sredstev kupuje gradivo in stremi k izpolnitvi zadanega nakupa. Opozarjamo, da je višina sredstev je nekoliko nižja od potrebnih za doseg standardov. Iz teh sredstev vzdržujemo tudi **potujoči fond** gradiva, ki se glede na potrebe in želje uporabnikov enot seli iz ene krajevne knjižnice v drugo. Potujoči fond skrbi tudi za izposojevalno enoto v Centru slepih, slabovidnih in starejših v Škofji Loki. Standard nakupa 250 enot na 1.000 prebivalcev poskušamo dosegati tudi z lastnimi sredstvi.

V letu 2015 načrtujemo nakup knjižničnega gradiva v skladu s standardi, zato **želimo kupiti 11.790 enot knjižnega gradiva**.

Doseči skušamo tudi standard, da v krajevne knjižnice vključimo 15 % gradiva, ki je izšlo s finančno podporo Javne agencije za knjigo RS.

Načrtujemo tudi nakup tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska v skladu z normativi.

Razporeditev knjižničnega gradiva v mreži pa določajo:

- A. količinsko:
 - standardi
 - sredstva, ki jih pridobimo za nakup gradiva
 - potrebe in povpraševanje uporabnikov

- B. vsebinsko:
 - **osrednja knjižnica v Škofji Loki**

Prednost dajemo večjemu številu naslovov in manjšemu številu izvodov istega naslova. Glede na cilje načrtovanega nakupa v vse skupine razporejamo gradivo na različnih medijih. Posebno pozornost posvečamo gradivu, ki govori o lokalnem področju v sedanjosti in preteklosti.

- **krajevne knjižnice** Gorenja vas, Poljane, Trata, Železniki, Žiri, Sovodenj

Prednost ima:

- gradivo za otroke, tako leposlovje kot strokovna literatura,
- kakovostna domača in prevodna književnost,
- poljudna strokovna literatura,
- strokovna literatura za potrebe dijakov in študentov,
- izbor serijskih publikacij, številčno skladen s standardi (30 naslovov).

DOMOZNANSKA ZBIRKA

Knjižnica je informacijski servis, zato posveča veliko pozornost gradivu, ki govori o lokalnem področju. Zato knjižnica zbira vse vrste gradiva, ki opisuje zgodovino kraja, njegov kulturni razvoj in etnološko dediščino. Knjižnica si želi, da bi svojim uporabnikom ponudila v pogled in informacijo tudi drobni tisk v tej zbirki, toda to trenutno zaradi neobdelanega gradiva in pomanjkanja prostora še ni mogoče.

DOSTOPNOST

V občini Žiri in na ožjem področju občine Škofja Loka od leta letih 2009 dalje že omogočamo dostavo gradiva na dom bolnim, onemoglim, ostarelim oziroma invalidnim osebam. S to dejavnostjo bomo nadaljevali tudi v letu 2015.

ZAKLJUČEK

V letu 2015 bi morala knjižnica glede na število prebivalcev (41.878) in v skladu s standardom nakupa

- 250 enot knjižnega gradiva na 1000 prebivalcev in standardom nakupa 25 enot neknjižnega gradiva na 1000 prebivalcev načrtovati naslednji prirast:

- **10.463 enot knjižnega gradiva**
- **1.046 enot neknjižnega gradiva**

Direktor:
mag. Matjaž Eržen

V Škofji Loki, 14. 11. 2014